Met Office

Ystod Oedrannau: 11-14

Dadgodio D-Day (Dydd-D)

Cyflwyniad

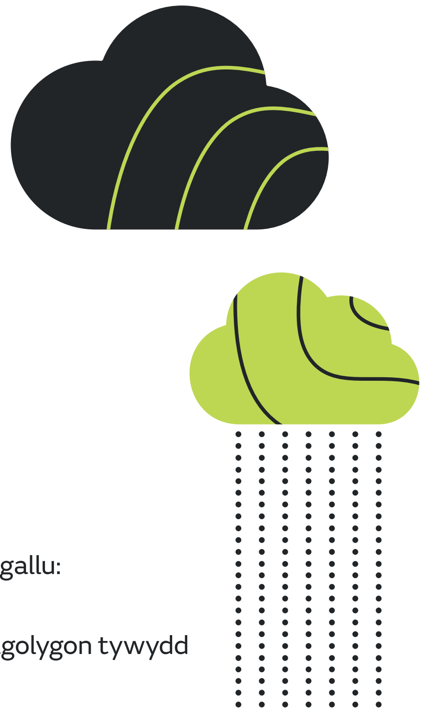

Trosolwg

Mae'r wers hon yn cyflwyno disgyblion i'r rôl hanfodol a chwaraewyd gan y Swyddfa Dywydd yn D-Day. Mae'n cynnwys gweithgareddau torri cod ac yn archwilio pwysigrwydd arsylwadau a rhagolygon y tywydd wrth wneud penderfyniadau.

Amser sy'n ofynnol

60 munud ar gyfer pob gweithgaredd (neu lai os yw tasgau unigol yn cael eu dewis)

Deunyddiau sy'n ofynnol

- Sleidiau Datgodio D-Day (Dydd-D)
- **Ffilm D-Day Y Swyddfa Dywydd**
- Arsylwadau tywydd wedi'u amgodio o D-Day, 7am
- Allwedd ddadgodio
- Map(iau) printiedig (dewisol)

Canlyniadau Dysgu

Trwy gwblhau'r wers hon, bydd myfyrwyr yn gallu:

- Myfyrio ar bwysigrwydd arsylwadau a rhagolygon tywydd wrth wneud penderfyniadau
- Deall pam mae codio, neu amgryptio gwybodaeth yn bwysig

Dolenni Cwricwlwm

- **Hanes/Pobl, Digwyddiadau a Chymdeithasau'r Gorffennol** – deall sut mae bywydau pobl wedi llunio'r genedl hon
- **Llythrennedd ac iaith Saesneg** – cyfathrebu ysgrifenedig a llafar
- **Daearyddiaeth/Astudiaethau cymdeithasol/Y Byd o'n cwmpas** – arsylwi, casglu data a chyfathrebu data a rhagfynegi
- **Cyfrifiadura/TGCh** – codio ac amgryptio

Camau gweithgareddau

01

15 munud

Sleidiau 1-5

I ddechrau'r wers, cyflwynwch bwnc y tywydd yn ystod rhyfel i'ch dosbarth. Gan ddefnyddio'r cwestiynau dilynol, ysgogwch drafodaeth, efallai'n cofnodi atebion y myfyrwyr ar fwrdd gwyn/siart droi. Dewis arall fyddai trafod y cwestiynau hyn mewn parau neu grwpiau bach gan ddefnyddio'r rhyngrwyd ar gyfer ymchwil, ac yna adrodd yn ôl i'r grŵp.

- Pam y gallai cymryd arsylwadau tywydd a gwneud rhagolygon tywydd fod yn bwysig yn ystod rhyfel (yn benodol, er enghraifft, yn ystod yr Ail Ryfel Byd)?
- Sut maen nhw'n meddwl y gallai arsylwadau tywydd fod wedi cael eu cymryd a'u cyfathrebu yn ystod rhyfel a phwy fyddai wedi bod yn gyfrifol am hyn?
- Os nad yw wedi cael ei grybwyll eisoes, cyflwynwch y cysyniad o godio, neu amgryptio, gwybodaeth fel ei bod wedi'i diogelu – dim ond y rhai sy'n gwybod sut i'w dadgodio sy'n gallu ei defnyddio. Trafodwch pam mae rhywfaint o wybodaeth wedi'i hamgryptio ac archwilio a ydyn nhw'n credu y byddai'n ddefnyddiol amgryptio data tywydd yn ystod rhyfel?

Fe allech chi hefyd grybwyll mai ychydig iawn o fenywod oedd yn ymwneud â meteoroleg cyn y rhyfel, ond yn ystod y rhyfel, roedd menywod yn chwarae rhan hanfodol – gan gynnwys cymryd arsylwadau a'u hamgodio/datgodio. Mae menywod yn parhau i fod yn feteorolegwyr heddiw.

Camau gweithgareddau

02

Trafodwch â'r dosbarth y byddan nhw'n edrych ar rai arsylwadau tywydd cyfrinachol a gafodd eu codio ar gyfer D-Day yn ystod yr Ail Ryfel Byd gan ddefnyddio peiriant o'r enw telebrintiwr.

Gan ddefnyddio'r sleidiau a ffilm y Swyddfa Dywydd i gael ysbrydoliaeth, cyflwynwch sut y byddai'r bobl a oedd yn cymryd mesuriadau'r tywydd, yr arsylwyr, yn codio eu harsylwadau gan ddefnyddio seiffr, ac yna'n anfon yr arsylwadau wedi'u hamgryptio i Barc Bletchley – cartref tra chyfrinachol y torwyr cod yn yr Ail Ryfel Byd.

Byddai'r arsylwadau wedi cael eu hanfon i Bencadlys y Swyddfa Dywydd o Barc Bletchley, ac yna'n cael eu dadgodio gan beiriant arbennig o'r enw telebrintiwr. Byddai'r drafftsfenywod yn trawsgrifio'r arsylwadau tywydd hyn i siart a fyddai wedyn yn cael ei throsglwyddo i'r daroganwyr tywydd, gan gynnwys Grŵp-gapten James Stagg.

10 munud

Sleid 6

Ffilm D-Day

Tasg unigol

Neu

Gwaith grŵp

03

Rhowch 'Allwedd Dadgodio' a'r arsylwadau tywydd wedi'u hamgodio i bob myfyriwr (neu grŵp o fyfyrwyr). Gofynnwch iddyn nhw ddadgodio – fel y telebrintiwr - yr arsylwadau tywydd ar gyfer chwech o'r safleoedd a anfonwyd drwodd yn gyfrinachol i'r Swyddfa Dywydd ar fore D-Day ac ysgrifennu eu hatebion ar eu taflen waith.

Awgrym: Cynrychiolir pob llythyren o'r wyddor ar yr 'Allwedd Ddadgodio' gyda chyfres o ddotiau. Ar ben y stribed mae'r gair 'HELO' – os edrychwch ar y dotiau wrth ymyl pob llythyren o'r gair hwn, ac yna eu cymharu â'r rhestr o lythrennau isod, gallwch weld sut mae'r allwedd yn gweithio.

20 munud

Tasg unigol

Neu

Gwaith grŵp

Camau gweithgareddau

Safleoedd i'w dadgodio: Manceinion, Aberdeen, Aberporth, Llundain, Portland ac Aldergrove.

04

Ewch trwy'r arsylwadau y maen nhw wedi'u dadgodio a thrafod fel dosbarth sut oedd y tywydd am 7am ar D-Day. Gallech chi naill ai ddefnyddio'ch bwrdd gwyn rhyngweithiol i ysgrifennu'r arsylwadau ar y map ar sleid 8, neu brintio copi/copïau o'r map a gofyn i'r myfyrwyr ysgrifennu'r arsylwadau i lawr, efallai hefyd gan ddefnyddio'r math o symbolau tywydd y gallen nhw eu gweld yn cael eu defnyddio ar ragolygon y tywydd heddiw, yn ogystal â geiriau.

Os oes amser, gofynnwch i'r myfyrwyr symud i flaen y dosbarth, sefyll o flaen y map, a chyflwyno rhagolwg tywydd, gyda chefnogaeth, gan ddefnyddio'r arsylwadau y mae'r myfyrwyr wedi'u dadseiffro.

10 munud

Gwaith grŵp

05

Dewch â'r sesiwn i ben trwy ofyn y cwestiynau dilynol i'r dosbarth:

- Pam mae cymryd arsylwadau tywydd a gwneud rhagolygon tywydd yn bwysig yn ystod rhyfel?
- Pam roedd arsylwadau tywydd yn gyfrinachol yn ystod yr Ail Ryfel Byd? Sut cawsant eu gwneud yn gyfrinachol?
- Ydych chi'n credu ein bod ni'n gwneud pethau tebyg heddiw? (am ragor o wybodaeth, gweler **www.metoffice.gov.uk/defence/uk/mmu**).

5 munud

Mae'r Swyddfa Dywydd yn darparu cynnwys addysg am ddim i gynorthwyo pobl ifanc 7-14 oed i fod yn barod ar gyfer effeithiau tywydd a newid yn yr hinsawdd arnyn nhw a'u cymunedau.
Gallwch ganfod rhagor yn **www.metoffice.gov.uk/schools**

© Hawlfraint y Goron 2019, Y Swyddfa Dywydd